

Amb el suport de

Generalitat
de Catalunya

PROTOCOL

PER A LA PREVENCIÓ,
DETECCIÓ I ACTUACIÓ
DAVANT DE L'ASSETJAMENT I
ABÚS SEXUAL.

Amb el suport de

ÍNDEX

- I. Justificació
- II. Marc legal
- III. Objectius i Àmbit d'aplicació
  - III.I. Objectius
  - III.II. Àmbit d'aplicació
- IV. Mesures de prevenció
- V. Procediment d'actuació davant de situacions d'AAS
  - IV.I. Iniciació del procediment
  - IV.II. Reunió del Comitè Assessor
  - IV.III. Procediment d'actuació en cas d'AAS sobre menor d'edat
- VI. Avaluació i seguiment del Protocol

ANNEX. Document de coneixement del Protocol.

I. **Justificació**

L'assetjament i abús sexual constitueixen modalitats de violència sexual que no només atempten contra la llibertat sexual sinó que també lesionen el dret fonamental a la "integritat física i moral" (Art. 15 CE) i constitueixen un atemptat contra la "dignitat i desenvolupament de la personalitat" .

Els assetjaments i els abusos sexuals són experiències traumàtiques que repercuteixen negativament en el desenvolupament adequat de la personalitat i en l'estat físic i psicològic dels que el pateixen, especialment si les víctimes són persones menors d'edat o amb discapacitat.

Els assetjaments i els abusos sexuals no escapen de l'àmbit de l'esport ni dels centres on es duu a terme. Cal tenir en compte que les relacions entre els professionals del món de l'esport i les persones que el practiquen són de caràcter vertical, és a dir, impliquen una desigualtat basada en el poder i l'autoritat més gran de què disposa la figura del professional i altres recursos de qualitat, és habitual que els esportistes s'allotgin en règim intern a residències.

Òbviament, aquest especial i estricte règim de convivència pot implicar la separació i l'allunyament de l'esportista del seu nucli familiar i medi afectiu, circumstàncies que podrien afectar el seu desenvolupament personal, cosa que exigeix una cura especial en el cas de la protecció de les persones menors d'edat.

Davant d'aquesta realitat, diferents organismes, de caràcter nacional i internacional, han anat reconeixent l'existència de l'assetjament i l'abús a l'esport:

El 1998, la II Conferència Mundial sobre la Dona i l'Esport va realitzar la Crida a l'Acció de Windhoek, que considerava la responsabilitat de tots els actors implicats en l'esport d'assegurar un entorn segur i de suport per a les noies i dones que participen en l'esport a tots els nivells, prenent mesures per eliminar totes les formes d'assetjament i abusos”.

El 2005, el Parlament Europeu va aprovar la Resolució sobre les dones i l'esport que insta “[...] als Estats membres i les federacions que adoptin mesures destinades a prevenir i eliminar l'assetjament i l'abús sexual a l'esport, fent aplicar la legislació sobre assetjament sexual al lloc de treball que informin els atletes i els seus pares les organitzacions esportives ja que assegurin el seguiment penal i disciplinari corresponent”.

La UNESCO mitjançant el Codi d'Ètica Esportiva estableix que les organitzacions esportives tenen la responsabilitat de "vetllar per la implantació de garanties en el context d'un marc general de suport i protecció a menors, joves i dones, a fi de protegir de l'abús i assetjament sexual als grups abans esmentats i d'impedir l'explotació dels menors.

El 2007, el COI va fer pública una Declaració de Consens sobre l'Assetjament i l'Abús Sexual a l'esport, en què afirmava que “l'assetjament i l'abús sexuals a l'esport no discriminen per motius d'edat, sexe, raça, orientació sexual o discapacitat. [...] tant l'assetjament com l'abús sexuals es produeixen en qualsevol esport i a qualsevol nivell, i sembla que amb més freqüència a l'esport d'elit. Els membres de l'entorn de l'atleta que ocupen llocs de poder i autoritat solen ser els autors principals, encara que els companys dels atletes també solen identificar-se com a autors i normalment són amb més freqüència persones del sexe masculí que del sexe femení. [...]

La investigació demostra que l'assetjament i l'abús sexuals a l'esport poden afectar de manera greu i negativa la salut física i psicològica de l'atleta, donant lloc a una reducció del rendiment i provocant la marginació de l'atleta. La informació clínica indica que les malalties psicosomàtiques, l'ansietat, la depressió, l'abús de substàncies, les autolesions i els suïcidis són algunes de les conseqüències greus per a la salut.”

Amb un caràcter més transversal, el Conveni del Consell d'Europa per a la protecció dels nens contra l'explotació i l'abús sexual, fet a Lanzarote el 25 d'octubre de 2007, ratificat per Espanya el 2010 i de compliment obligat, suposa l'adopció d'un ampli conjunt de mesures que afecten tant la definició legal com la de en tots els contextos i àmbits, incloent-hi també –per tant– l'esportiu. Aquest Protocol assumeix aquests principis en el seu àmbit d'actuació.

Al nostre país, el ple del Senat el 2013, en la sessió número 41, va aprovar una moció en què s'insta el Govern a l'adopció de determinades mesures per evitar l'abús sexual, especialment infantil i juvenil, a l'esport, amb el text següent:

Aquestes relacions asimètriques poden ser utilitzades de forma positiva, per establir els límits, ensenyar una disciplina i respecte i donar seguretat o, de manera negativa, utilitzant-les per forçar la realització de conductes que impliquen un risc greu per al desenvolupament de la persona, com són els maltractaments i abusos.

També cal tenir en compte la possibilitat que es produeixin situacions d'assetjament i abús sexual entre els mateixos esportistes.

Les condicions de convivència entre els esportistes i el seu entorn comporten unes peculiaritats que han de ser ateses d'una manera diferencial, en particular a l'esport d'alta competició, en què s'han de complir necessàriament horaris intensius d'entrenament i de compartir nombroses estades i concentracions, així com trasllats i viatges. A més, a l'alta competició, amb l'objectiu de facilitar la preparació i l'accés a instal·lacions esportives

“El Senat insta el Govern a:

1. Sensibilitzar els agents del món de l'esport del problema i de les diferents formes de violència sexual que tenen lloc a l'esport.
2. Implementar estratègies de prevenció de l'abús sexual infantil i juvenil a les organitzacions esportives espanyoles.
3. Impulsar l'elaboració i l'aplicació de codis ètics i de conducta per als entrenadors i altres personals de l'àmbit esportiu, tant si treballen amb adults com amb nens
4. Engagar, en col·laboració amb les federacions esportives espanyoles, cursos de formació destinats a entrenadors i personal de l'àmbit esportiu per prevenir i detectar els casos d'abusos sexuals.”

D'acord amb aquestes recomanacions i sabedor de la rellevància d'aquesta problemàtica, el Consell Superior d'Esports, com a responsable de l'actuació de l'Administració General de l'Estat a l'esport, estima necessari actuar de manera responsable i eficaç impulsant una sèrie de mesures de naturalesa diversa dirigides a sensibilitzar l'entorn esportiu, així com a prevenir, detectar i evitar aquestes situacions.

Seguint aquestes orientacions, la FEDERACIÓ CATALANA DE TAEKWONDO aprova el present protocol per considerar que és un instrument molt eficaç en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de risc davant assetjaments i abusos sexuals.

II. Marc legal

Els assetjaments i abusos sexuals estan considerats com a delictes pel Codi Penal (LO 10/1995 de 23 de novembre del Codi Penal, LO 11/1999 de 30 d'abril)

Capítol	Articles	Concepte	Defineix / Delimita
II	181-183	Abusos sexuals	Actes no violents, però no consentits o amb consentiment viciat. En qualsevol cas, s'entén que hi ha consentiment viciat en el prestat pels menors de 13 anys o per persones privades de sentit o del trastorn mental dels quals s'abusés.
III	184	Assetjament sexual	Sol·licitud de favors sexuals per qui té una posició preeminent respecte de la víctima.

III. Objectius i Àmbit d'aplicació

III.I Objectius

1. Prevenir possibles situacions d'assetjament i abús sexual entre professionals i esportistes federats i altres persones que prestin serveis per a la FEDERACIÓ CATALANA DE TAEKWONDO.
2. Establir un procediment d'actuació davant indicis de situacions d'assetjament i abús sexual.
3. Promoure un context social de rebuig i una resposta adequada davant qualsevol modalitat de violència sexual contra adults i persones menors de dat.

III.II Àmbit d'aplicació

Aquest Protocol serà d'aplicació als professionals i esportistes federats, així com altres persones que prestin serveis per a la FEDERACIÓ CATALANA DE TAEKWONDO respecte d'actes que tinguin lloc durant les concentracions i esdeveniments en què organitzi i participi la Federació.

Aquest Protocol s'adreça tant a les persones menors d'edat com als adults, i es preveuen procediments diferenciats en cada cas, ja que cal tenir en compte l'especial condició de vulnerabilitat dels nens, les nenes i els adolescents.

Les persones menors d'edat poden estar exposades a un risc més gran de ser manipulats i coaccionats per part dels agressors i presenten majors dificultats que els adults per revelar aquestes situacions, sobretot si ens exercides per persones amb un ascendent d'autoritat (real o percebuda) sobre ells i/o amb la qual mantenen un lligam emocional.

IV. Mesures de prevenció

1 . - La FEDERACIÓ CATALANA DE TAEKWONDO donarà l'oportuna difusió del contingut del Protocol i facilitarà la deguda formació, informació i sensibilització en aquesta matèria entre els seus federats.

A fi de contribuir a la major difusió del present Protocol, la FEDERACIÓ CATALANA DE TAEKWONDO publicarà el contingut del mateix en la seva pàgina web.

2 . - Descripció dels riscos potencials associats a les activitats esportives i les possibles mesures preventives.

Sala fisioteràpia	<ul style="list-style-type: none"> • Tractament fisioterapèutic 	<ul style="list-style-type: none"> • Fer públic l'horari d'utilització de la Sala, indicant el nom del professional i el del pacient. • No tanqueu amb clau la porta de la sala durant la seva utilització.
Despatxos	<ul style="list-style-type: none"> • Reunions entre tècnics. • Reunions amb esportistes. • Reunions amb altres adults (pares, àrbitres, entrenadors... 	<ul style="list-style-type: none"> • No tanqueu amb clau els despatxos durant el seu ús. • Controlar mitjançant un registre l'ús del despatx, en què constarà l'horari i les persones que hi accedeixen.
Habitacions	<ul style="list-style-type: none"> • Lloc de descans i pernocta durant una concentració. 	<ul style="list-style-type: none"> • Els menors han d'estar separats de la resta d'esportistes. • Les habitacions dels menors seran dobles(coma mínim) • Controlar les visites pel responsable de concentració. • Prohibició de compartir habitació adults i menors d'edat
Entrenaments	<ul style="list-style-type: none"> • Lloc de entrenament i escalfament en competició 	<ul style="list-style-type: none"> • No tanqueu els espais d'entrenament o escalfament de menors • Controlar pel responsable les zones d'escalfament i d'entrenament en competició.

V. Procediment d'actuació davant de situacions d'AAS

La detecció de l'assetjament i l'abús sexual consisteix a reconèixer o identificar una possible situació d'assetjament o abús sexual. La detecció és la primera condició per poder intervenir en aquests casos i possibilitar així l'ajuda a la víctima que pateixi aquest problema. Ha de ser tan ràpid com sigui possible per evitar la gravetat de conseqüències i incrementar les possibilitats d'èxit de la intervenció, tractar les seqüeles, prevenir la repetició, etc.

Per abordar les situacions d'assetjament i abús sexual, el President de FEDERACIÓ CATALANA DE TAEKWONDO nomenarà:

- Un Delegat de Protecció, entre persones properes als esportistes, coneixedores de l'entorn esportiu i amb especial sensibilitat i capacitat de comunicació per tractar els temes d'aquest Protocol.
- Un Comitè Assessor, que estarà integrat pel President de la Federació, que el presidirà, i dos membres de la Federació, amb coneixements en Dret, Psicologia o Medicina.

VI. Iniciació del procediment

El procediment s'inicia amb la comunicació verbal o escrita formulada per la presumpta víctima, el representant legal, o qualsevol persona que tingui coneixement de la situació d'assetjament o abús sexual. Si la comunicació es formulés verbalment se'n procurarà, sempre que sigui possible, la seva ratificació posterior per escrit. També es pot iniciar quan el Delegat de Protecció tingui coneixement de possibles assetjaments o abusos sexuals per qualsevol altra via.

Per facilitar aquesta comunicació la Federació habilitarà un compte de correu electrònic. El Delegat de Protecció ho posarà immediatament en coneixement del President de la Federació i demanarà la major informació possible per poder efectuar una primera valoració.

A aquest efecte, el Delegat de Protecció entrevistarà les persones afectades - denunciants, denunciats presumpta víctima-, i els testimonis i altres persones d'interès, si n'hi hagués.

Dins del termini de 10 dies naturals des del coneixement dels fets, el Delegat de Protecció haurà d'elaborar un informe amb la valoració i la proposta d'actuacions corresponents i remetre'l al Comitè Assessor.

Si els fets revesteixen especial gravetat, o requerissin una intervenció d'urgència, el Delegat podrà comunicar-se amb el Comitè Assessor en qualsevol moment, interessant una reunió urgent. La investigació haurà de realitzar-se d'acord amb els principis de confidencialitat, celeritat, prudència i amb la màxima sensibilitat i respecte per a les persones implicades,

prioritzant els casos en què es vegin involucrades persones menors d'edat i prevalent l'interés superior del menor en tot el procediment. Aquesta investigació no és necessària en els casos d'urgència, gravetat o transcendència especials dels fets, podent intervenir el Comitè Assessor o els organismes la col·laboració o auxili dels quals sigui sol·licitat, en el moment que ho necessitin.

V.II. Reunió del Comitè Assessor

El Comitè Assessor haurà de reunir-se amb caràcter urgent per valorar l' informe i proposta del Delegat de Protecció, el qual assistirà a la reunió del Comitè amb veu però sense vot. El Comitè Assessor adoptarà alguna de les decisions següents en el termini màxim de cinc dies hàbils:

A. Arxivar el cas per considerar que no hi ha hagut assetjament ni abús sexual.

B. Si de l'informe poguessin derivar-se indicis d'assetjament o abús sexual, però no suficients per determinar-ne l'existència, acordarà continuar el procediment, designant, com a instructor, un dels seus membres, que haurà de realitzar les actuacions pertinents per demanar la possible informació complementària que hi pugui haver i determinar si s'aprecien o no indicis suficients de situació d'assetjament o abús sexual.

Al final de la dita investigació, l'Instructor elaborarà un informe que presentarà al Comitè dins del termini de cinc dies hàbils.

C. En cas que el Comitè Assessor concloués l'existència d'un possible assetjament o abús sexual, adoptarà alguna/es de les mesures següents:

- Acompanyament, suport i assessorament a la persona afectada.
- Comunicació al Jutjat de Guàrdia o a la Fiscalia del presumpte assetjament o abús sexual a cas de menors.
- Comunicació al CCE dels fets i mesures adoptades per la Federació.
- Suspensió cautelar de funcions del presumpte infractor si fos una persona adscrita a la FEDERACIÓ CATALANA DE TAEKWONDO.
- Si escau, prohibició d'entrada a les instal·lacions adscrites a la Federació.
- Qualsevol altra que, d'acord amb la legislació vigent, pogués ser aplicable.

En qualsevol cas, la víctima pot exercir les actuacions pertinents en defensa dels seus drets.

V.III. Procediment d'actuació en cas d'assetjament o abús sexual sobre un menor d'edat.

Quan la comunicació rebuda pel Delegat de Protecció sobre un possible assetjament o abús sexual afecti un menor d'edat, serà posada immediatament en coneixement del president de la Federació, que traslladarà els fets a la Fiscalia de Menors i, en aquells casos en què es tracti d'una situació exercida per persones alienes a la família del menor d'edat, també als seus pares o tutors.

En tot cas, la FEDERACIÓ CATALANA DE TAEKWONDO durà a terme, en l'àmbit de les seves competències, totes les actuacions necessàries per a la defensa i protecció del menor.

IX. Avaluació i seguiment del Protocol

Amb caràcter anual, el Comitè Assessor realitzarà una avaluació de l'adequació del Protocol a les necessitats per a les quals va ser creat i, si escau, durà a terme les modificacions oportunes.

Per efectuar l'avaluació del funcionament del Protocol se celebrarà, si s'escau, una sessió anual. La sessió serà convocada pel president del Comitè esmentat, i hi haurà d'assistir el delegat de protecció.